

IV

(Informace)

INFORMACE ORGÁNŮ, INSTITUCÍ A JINÝCH SUBJEKTŮ EVROPSKÉ UNIE

RADA

EVROPSKÁ KOMISE

Společná zpráva Rady a Komise za rok 2012 o provádění obnoveného rámce evropské spolupráce v oblasti mládeže (2010–2018)

(2012/C 394/03)

1. ÚVOD

V usnesení Rady o obnoveném rámci evropské spolupráce v oblasti mládeže (2010–2018) ⁽¹⁾, známém rovněž jako strategie EU pro mládež, se vyžaduje, aby na konci každého tříletého cyklu byla vypracována zpráva o mládeži v EU, a to s dvojitým cílem, jímž je především zhodnotit pokrok a stát se východiskem pro stanovení souboru priorit pro nadcházející pracovní cyklus.

K návrhu společné zprávy o mládeži v EU jsou připojeny dva pracovní dokumenty útvarů Komise: první z nich podává přehled o situaci mladých lidí v EU a druhý analyzuje opatření přijatá na základě obnoveného rámce.

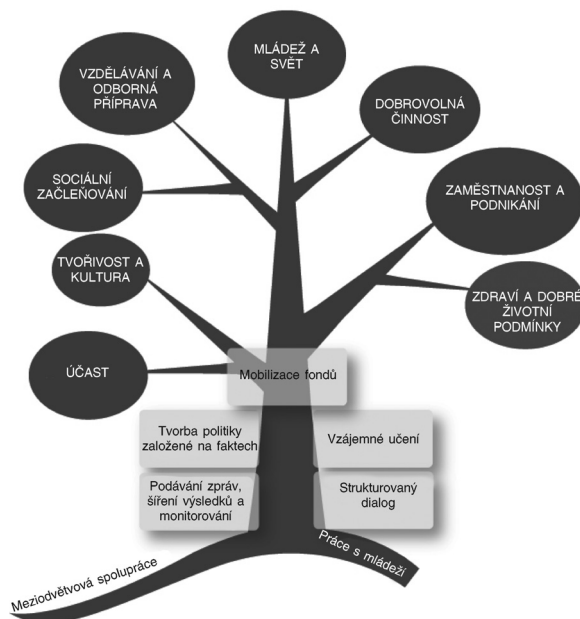
2. PROVÁDĚNÍ OBNOVENÉHO RÁMCE EVROPSKÉ SPOLUPRÁCE

V roce 2009 schválila Rada obnovený rámec evropské spolupráce v oblasti mládeže (2010–2018), který vychází ze sdělení „Strategie EU pro mládež – investování do mládeže a posílení jejího postavení“. V rámci posílení spolupráce a sdílení osvědčených postupů stanoví obnovený rámec dva hlavní cíle:

i) vytvořit pro všechny mladé lidi větší počet rovných příležitostí v oblasti vzdělávání a na trhu práce a

ii) podporovat aktivní občanství, sociální začleňování a solidaritu všech mladých lidí.

⁽¹⁾ Úř. věst. C 311, 19.12.2009, s. 1.

Obnovený rámec je založen na konkrétních činnostech. Jak znázorňuje stromový diagram, rámec se rozvětňuje do osmi oblastí politiky („oblastí činnosti“): vzdělávání a odborná příprava; zaměstnanost a podnikání; sociální začleňování; zdraví a dobré životní podmínky; účast; kultura a tvořivost; dobrovolná činnost a mládež a svět.

Rámec vychází z těchto nástrojů: tvorba politiky založené na faktech; vzájemné učení; pravidelné podávání zpráv, šíření výsledků a monitorování; strukturovaný dialog s mladými lidmi a mládežnickými organizacemi a mobilizace programů a fondů EU. Podle tohoto rámce je práce s mládeží⁽¹⁾ chápána jako podpora ve všech oblastech činnosti a jeho základní zásadou je meziodvětvová spolupráce.

3. EVROPA 2020 – PODPORA MLÁDEŽE V KONTEXTU KRIZE

Evropa prochází krizí, v jejímž důsledku čelí její mladí obyvatelé bezprecedentní míře nezaměstnanosti a riziku sociálního vyloučení a chudoby. Evropa 2020, strategie EU pro inteligentní a udržitelný růst podporující začlenění, stanoví rámec pro koordinovanou evropskou reakci, jejímž cílem je, aby Evropa vyšla z krize posílena a její občané se těšili lepší dlouhodobé prosperitě.

Strategie Evropa 2020 klade velký důraz na mladé lidi, přičemž jedním z jejích hlavních cílů je snížit podíl dětí, které předčasně ukončí školní docházku, a naopak zvýšit podíl mladých lidí, kteří dosáhnou terciární úrovně vzdělání. Její dva další hlavní cíle, a sice snížit počet osob ohrožených chudobou a zvýšit podíl zaměstnaného obyvatelstva, mají rovněž jasný dopad v oblasti mládeže.

⁽¹⁾ Práce s mládeží má široký záběr v oblasti společenských, kulturních, vzdělávacích nebo politických aktivit, které mladí lidé tvoří, jsou do nich zapojeni nebo které jsou jim určeny. Jedná se o aktivity v rámci mimoškolního vzdělávání a volného času, které organizují profesionální nebo dobrovolní pracovníci s mládeží a vedoucí mládeže. Zakládá se na neformálním učení a dobrovolné účasti.

Kromě toho stěžejní iniciativa Mládež v pohybu ⁽¹⁾ podporuje mobilitu mládeže, ačkoli mladých lidí se týká i Agenda pro nové dovednosti a pracovní místa ⁽²⁾ a Evropská platforma pro boj proti chudobě a sociálnímu vyloučení ⁽³⁾. Rada v této souvislosti uvedené iniciativy dále rozpracovala přijetím závěrů o iniciativě Mládež v pohybu – integrovaném přístupu k výzvám, kterým čelí mládež ⁽⁴⁾ a o sociálním rozměru vzdělávání a odborné přípravy ⁽⁵⁾.

[Rada dne 26. listopadu 2012 rovněž dosáhla politické dohody o doporučení Rady o uznávání neformálního a informálního učení.]

V druhém evropském semestru pro koordinaci hospodářských politik zdůraznila Evropská komise nutnost podniknout kroky, které sníží nepříjemně vysokou míru nezaměstnanosti mladých lidí. V roční analýze růstu na rok 2012, která stanoví prioritní opatření na úrovni EU a členských států s cílem podpořit růst a zaměstnanost, je uvedena výzva členským státům, aby podpořily zaměstnanost mládeže. Mezi konkrétní doporučení patří například podpora kvalitní odborné přípravy a stáží a rovněž podnikatelských dovedností. Analýza kromě toho vyzývá k reformám právních předpisů týkajících se zaměstnanosti a reformám v oblasti vzdělávání a odborné přípravy. Komise, která vyjádřila obavy, že sociální struktura EU prochází náročnou zkouškou, vyzvala současně členské státy, aby chránily ohrožené skupiny obyvatelstva, pokud jde o sociální ochranu, strategie sociálního začleňování a přístup ke službám zajišťujícím začlenění na trh práce a do společnosti ⁽⁶⁾. Na základě specifické situace v každém členském státě byla přijata doporučení pro jednotlivé země ⁽⁷⁾.

V tomto kontextu navrhla Evropská komise zvláštní iniciativu s názvem Příležitosti pro mladé ⁽⁸⁾, jejímž cílem je zmobilizovat zdroje a zintenzívnit úsilí zaměřené na snížení nezaměstnanosti mládeže a dále zvyšovat zaměstnatelnost mladých lidí. Komise v této souvislosti důrazně vyzvala členské státy, aby na podporu mladých lidí lépe využívaly Evropského sociálního fondu. Akční týmy Komise také pomáhají v osmi členských státech ⁽⁹⁾, kde je míra nezaměstnanosti mládeže vyšší než průměr. Nedávno zveřejněný „Balíček zaměstnanosti“ ⁽¹⁰⁾ navíc obsahuje první zprávu o pokroku iniciativy Příležitosti pro mladé, jakož i konzultaci týkající se nového rámce kvality stáží. Rada se nezaměstnaností mládeže a sociálním začleňováním zabývala prostřednictvím přijetí usnesení „o aktivním začleňování mladých lidí: boj proti nezaměstnanosti a chudobě“ ⁽¹¹⁾ a závěrů nazvaných „Podpora zaměstnanosti mládeže v zájmu dosažení cílů strategie Evropa 2020“ ⁽¹²⁾.

Komise se rovněž snaží odstranit překážky, jimž čelí občané EU (včetně mládeže) při uplatňování svých práv coby občanů EU, a to zejména práva na volný pohyb v EU, například za účelem dobrovolné činnosti, studia nebo práce.

Úsilí na podporu zaměstnatelnosti, mobility ve vzdělávání a účasti mladých lidí je podporováno pomocí současného programu celoživotního učení a programu Mládež v akci, které budou od roku 2014 nahrazeny novým programem EU zaměřeným na vzdělávání, odbornou přípravu, mládež a sport.

4. PRVNÍ CYKLUS OBNOVENÉHO RÁMCE (2010–2012)

Téměř všechny členské státy uvádějí, že obnovený rámec posílil stávající priority na vnitrostátní úrovni a několik členských států zdůrazňuje i jeho přímý dopad. Například Litva považuje obnovený rámec za dokument, z něhož vychází při vypracovávání svého vlastního vnitrostátního programu politiky v oblasti mládeže, Rakousko uvedlo, že byla posílena spojitost mezi politikou v oblasti mládeže a trhu práce, a dialog s mládeží ve Vlámském společenství v Belgii se dále rozvíjí.

⁽¹⁾ KOM(2010) 477.

⁽²⁾ KOM(2010) 682.

⁽³⁾ KOM(2010) 758.

⁽⁴⁾ Úř. věst. C 326, 3.12.2010, s. 9.

⁽⁵⁾ Úř. věst. C 135, 26.5.2010, s. 2.

⁽⁶⁾ KOM(2011) 815.

⁽⁷⁾ COM(2012) 299.

⁽⁸⁾ KOM(2011) 933.

⁽⁹⁾ Řecko, Irsko, Itálie, Lotyšsko, Litva, Portugalsko, Slovensko a Španělsko.

⁽¹⁰⁾ COM(2012) 173, SWD(2012) 98, SWD(2012) 99.

⁽¹¹⁾ Úř. věst. C 137, 27.5.2010, s. 1.

⁽¹²⁾ Dokument 11838/11.

Obnovený rámec prosazuje při provádění rámce politiky v oblasti mládeže meziodvětvový přístup na všech úrovních. Většina členských států uvádí, že má vnitrostátní strategii pro mládež nebo meziodvětvový plán se zaměřením na mládež. Všechny členské státy kromě dvou mají pro oblast mládeže buď mezirezortní pracovní skupinu nebo nějaký jiný institucionalizovaný mechanismus. I když některé národní zprávy o mládeži slouží jako dobrý příklad, pracovní skupiny často sestávají z různých aktérů a zúčastněných stran pocházejících ze „základní“ oblasti politiky mládeže, přičemž zapojení dalších ministerstev do jejich práce je jen malé nebo žádné, což omezuje jejich meziodvětvový charakter.

V této souvislosti lze doporučit, aby Komise a členské státy kladly větší důraz na rozvoj spolupráce mezi jednotlivými odvětvími, a to především s cílem zjistit, jak by bylo možné využít přístupů a metod politiky v oblasti mládeže a práce s mládeží v dalších příslušných odvětvích. Mělo by být podporováno navazování nových meziodvětvových partnerství a rozvíjení společných projektů a iniciativ.

Práce s mládeží podporuje celou řadu oblastí činnosti. Většina členských států uvádí, že přijala opatření zaměřená na uznávání, podporu a další rozvoj práce s mládeží, která jsou v souladu s usnesením Rady o práci s mládeží⁽¹⁾. V červenci roku 2010 se v rámci belgického předsednictví konala evropská konference o práci s mládeží, na níž se setkali tvůrci politik a zúčastněné strany z oblasti mládeže z celé Evropy a která vyústila v přijetí prohlášení, jež se zaměřuje na priority a opatření v oblasti práce s mládeží v následujících letech.

4.1 Provádění osmi oblastí činnosti

Obnovený rámec navrhuje v každé oblasti činnosti iniciativy určené členskými státy a Komisi. Níže je uveden přehled opatření přijatých na úrovni EU a uváděných členskými státy za pracovní cyklus 2010–2012⁽²⁾.

Vzdělávání a odborná příprava

Komise a členské státy spolupracují na zlepšení vzdělávání a odborné přípravy prostřednictvím rámce „ET 2020“⁽³⁾. Rada v této souvislosti a v reakci na sdělení Komise z roku 2011, v němž byla představena strategie modernizace evropských systémů vysokoškolského vzdělávání⁽⁴⁾, přijala závěry a Komise připravuje iniciativu „Přehodnocení vzdělávání: investice do dovedností s cílem dosahovat lepších socioekonomických výsledků“ na podporu rozvoje politik týkajících se dovedností a kompetencí, která má být zahájena koncem roku 2012.

Obnovený rámec se zejména soustředí na neformální a informální učení coby doplňkový nástroj s cílem osvojit si průřezové dovednosti⁽⁵⁾, které jsou na trhu práce velmi ceněny⁽⁶⁾. Komise v září roku 2012 předložila návrh doporučení Rady o uznávání a validaci neformálního a informálního učení⁽⁷⁾ a vyvíjí rovněž nástroje usnadňující zaznamenávání dovedností osvojených prostřednictvím neformálního a informálního učení.

Komise i členské státy aktivně podporují mládežnické organizace, jelikož jsou to významní poskytovatelé příležitostí k neformálnímu učení. Rada členských států⁽⁸⁾ zdůrazňuje úlohu práce s mládeží coby možnosti kontaktu s dětmi, které předčasně ukončují školní docházku, neboť tato činnost jim může pomoci opětovně se zapojit do vzdělávání nebo zaměstnání. Členské státy v této souvislosti přijaly opatření s cílem zlepšit povědomí o neformálním a informálním učení a uznávat výsledky těchto procesů na vnitrostátní úrovni.

(1) Úř. věst. C 327, 4.12.2010, s. 1.

(2) Aktivity v oblastech činnosti strategie jsou podrobněji popsány v pracovním dokumentu útvarů Komise připojeném k tomuto sdělení.

(3) Úř. věst. C 119, 28.5.2009, s. 2.

(4) Úř. věst. C 372, 20.12.2011; KOM(2011) 567.

(5) Viz též rámec klíčových kompetencí pro celoživotní učení (Úř. věst. L 394, 30.12.2006).

(6) Průzkum Eurobarometr – „Pohled zaměstnavatelů na dovednosti“.

(7) COM(2012) 485, 5.9.2012.

(8) Dokument 13707/12 ADD 1, s. 14.

Zaměstnanost a podnikání

Zaměstnanost mládeže byla celkovou tematickou prioritou první trojice předsednictví po vstupu obnoveného rámce v platnost. V tomto období přijala Rada usnesení o aktivním začleňování mladých lidí⁽¹⁾ a usnesení o úloze práce s mládeží při podpoře zaměstnatelnosti mladých lidí.

Podle národních zpráv o mládeži změnila některé členské státy své pracovní právo nebo použily daňové pobídky s cílem zlepšit přístup mladých lidí na trh práce. Pobídky jsou často kombinovány s programy, které mladým lidem umožňují získat pracovní zkušenosti, a to i v zahraničí. Mnozí mladí lidé využívají poradenských služeb poskytovaných vzdělávacími zařízeními, službami zaměstnanosti či informačními službami pro mládež. Řada zemí nabízí cílenou podporu, kurzy, poradenství či pracovní stáže pro mladé nezaměstnané či ohrožené skupiny mladých lidí. Součástí formálního vzdělávání jsou často stáže a některé země disponují systémy duálního vzdělávání, kombinujícími výuku ve třídě s pracovními stážemi⁽²⁾.

Na zaměstnanost mládeže se zaměřil i první cyklus strukturovaného dialogu. Mladí lidé doporučili rovněž konkrétní opatření, která se stala součástí usnesení Rady⁽³⁾, zdůrazňujícího nutnost přístupu k informacím o trhu práce, neformálního učení, kvalitního rámce pro stáže, zaměření na flexikuritu a rovného přístupu k mobilitě. Tato doporučení stejně jako osvědčené postupy členských států daly podnět ke vzniku následných iniciativ Komise, jako je například návrh doporučení o neformálním a informálním učení a v širším kontextu iniciativa Příležitosti pro mladé.

Ve většině evropských zemí se dostává stále větší podpory vzdělávání v oblasti podnikání. V současné době má v této oblasti specifické strategie osm zemí a třináct dalších ji zahrnuje do svých národních strategií celoživotního učení, mládeže nebo růstu⁽⁴⁾.

Na úrovni EU se podnikání mladých lidí dostalo více prostoru během Evropského týdne mládeže, který zvýšil povědomí o hodnotě podnikatelských dovedností a zahájení podnikání coby profesní možnosti. V současné době rovněž probíhá řada činností na podporu podnikatelského učení na všech vzdělávacích stupních.

Lze doporučit, aby členské státy a Komise pokračovaly ve společném úsilí zaměřeném na boj proti nezaměstnanosti mladých lidí a dále rozvíjely meziodvětvové iniciativy v této oblasti.

Zdraví a dobré životní podmínky

Na úrovni EU představují mladí lidé zvláštní cílovou skupinu iniciativ EU v oblasti zdraví zaměřených na řešení problémů spojených s kouřením, škodlivými účinky alkoholu, výživou, obezitou a užíváním drog.

Všechny členské státy kromě dvou uvádějí, že v návaznosti na usnesení Rady o zdraví a dobrých životních podmínkách mladých lidí⁽⁵⁾ učinily konkrétní opatření. Řada členských států⁽⁶⁾ zmiňuje iniciativy, které se zaměřují na konkrétní otázky, například alkohol, tabák či zdravou výživu, nebo zdůrazňují hodnotu vzájemné výměny informací při podpoře zdravého životního stylu.

Sociální začleňování

Iniciativy EU zaměřené na boj s nezaměstnaností mládeže představují též významný přínos k sociálnímu začleňování mladých lidí. Většina členských států⁽⁷⁾ se rovněž zaměřila na mládež coby specifickou cílovou skupinu během roku 2010, který byl vyhlášen Evropským rokem boje proti chudobě a sociálnímu vyloučení. Tyto iniciativy zdůrazňují nutnost bojovat s chudobou již od raného věku s cílem přerušit mezigenerační cyklus chudoby.

⁽¹⁾ Úř. věst. C 137, 27.5.2010, s. 1.

⁽²⁾ Dokument 13707/12 ADD 1, s. 27.

⁽³⁾ Úř. věst. C 164, 2.6.2011, s. 1.

⁽⁴⁾ Vzdělávání v oblasti podnikání na školách v Evropě, Evropská komise, 2012.

⁽⁵⁾ Úř. věst. C 319, 13.12.2008, s. 1.

⁽⁶⁾ Dokument 13707/12 ADD 1, s. 57.

⁽⁷⁾ Dokument 13707/12 ADD 1, s. 51.

Řada členských států ⁽¹⁾ potvrzuje význam meziodvětvového přístupu k sociálnímu začleňování, které je třeba propojit například s politikami v oblasti vzdělávání, zaměstnanosti nebo zdraví. Mnoho zemí zavedlo speciální programy odborné přípravy pro pracovníky s mládeží, vedoucí mládeže a mladé lidi s cílem rozvíjet mezikulturní povědomí a bojovat s předsudky. Řada členských států ⁽²⁾ také uvedla příklady podpůrných opatření zaměřených na mládež v oblasti bydlení.

Členským státům lze proto doporučit, aby na základě znalostí a faktografických údajů vypracovaly zprávy o sociální situaci a životních podmínkách mladých lidí. V této souvislosti by členské státy rovněž bylo možné vyzvat, aby přijaly opatření zaměřená na boj proti přenosu chudoby z generace na generaci a vyloučení, využívající meziodvětvové spolupráce.

Účast

Účast mladých lidí zaujímá v posledních letech v politice EU v oblasti mládeže významné místo. Účast je klíčovým aspektem politiky mládeže ve všech členských státech a v této oblasti byla provedena řada činností, včetně rozvoje struktur pro zapojení mladých lidí do rozhodovacího procesu a přezkumu kvality participačních mechanismů. Byla přijata rovněž opatření zaměřená na podporu širší účasti mladých lidí, zahrnující tvorbu příslušných informačních materiálů a zajištění většího prostoru pro dialog on-line.

Rada potvrdila své odhodlání v této oblasti, jelikož na základě článku 165 SFEU vyhlásila „účast mladých lidí na demokratickém životě“ za celkovou prioritu druhé trojice předsednictví (polovina roku 2011 – konec roku 2012) v oblasti mládeže. Rada přijala rovněž usnesení o nových a účinných formách účasti všech mladých lidí na demokratickém životě Evropy ⁽³⁾. Nástroj s rostoucím vlivem na zapojení mladých lidí do rozhodovacího procesu představuje strukturovaný dialog. Všechny členské státy zřídily vnitrostátní pracovní skupiny, které pořádají konzultace s mladými lidmi ve svých zemích, jejichž výsledky se stanou součástí diskusí na úrovni EU.

Prostřednictvím průzkumu Eurobarometr k iniciativě „Mládež v pohybu“ ⁽⁴⁾ a nadcházející studie o měnících se vzorcích v účasti a angažovanosti mládeže podnikla Komise kroky k posílení faktografické základny týkající se účasti. Kromě toho iniciovala dva procesy, které přinesou výsledky v následujícím tříletém cyklu: konkrétně se jedná o novou podobu Evropského portálu pro mládež ⁽⁵⁾, o interaktivní platformu pro angažovanost on-line, a o „kartu Mládež v pohybu“, která dále zlepší mobilitu mládeže a účast prostřednictvím pobídek a informačních a podpůrných služeb.

Účast mladých lidí na politických procesech se odehrává novými způsoby, mimo jiné podepisováním peticí a vydáváním prohlášení online a v rámci sociálních sdělovacích prostředků.

Členské státy a Komise by proto měly zjistit, které formy účasti odpovídají požadavkům mladých lidí a poskytovat jim různé formy podpory.

Dobrovolná činnost

Členské státy a Komise pracují ve společné odborné skupině na provádění doporučení o mobilitě mladých dobrovolníků v rámci Evropské unie ⁽⁶⁾. Přibližně polovina členských států ⁽⁷⁾ uvádí, že na základě tohoto doporučení zvyšují povědomí o příležitostech mobility pro mladé dobrovolníky. Řada členských států uvádí, že stejně jako Evropská dobrovolná služba mají dvoustranné nebo mnohostranné výměnné programy.

Několik členských států ⁽⁸⁾ uvádí, že vytvořily vnitrostátní dobrovolnické programy nebo zřídily novou občanskou službu. Pro řadu členských států je program Mládež v akci, zejména Evropská dobrovolná služba, významným, pokud ne hlavním zdrojem pro dobrovolnou činnost mladých lidí v jiné zemi.

⁽¹⁾ Dokument 13707/12 ADD 1, s. 45.

⁽²⁾ Dokument 13707/12 ADD 1, s. 47.

⁽³⁾ Úř. věst. C 169, 9.6.2011, s. 1.

⁽⁴⁾ Mládež v pohybu – analytické zprávy, cílová věková skupina 15–30 let.

⁽⁵⁾ <http://europa.eu/youth>

⁽⁶⁾ Úř. věst. C 319, 13.12.2008, s. 8.

⁽⁷⁾ Dokument 13707/12 ADD 1, s. 75.

⁽⁸⁾ Dokument 13707/12 ADD 1, s. 69.

Mnohé země provádí dvoustranné či mnohostranné výměnné programy. V řadě zemí je součástí širších strategií a finančních režimů v oblasti mládeže také prevence sociálního vyloučení, zahrnující rovněž dobrovolnictví.

Členské státy vyvíjejí aktivní úsilí s cílem zajistit, aby hodnota zkušeností nabytých dobrovolnou prací byla skutečně uznávána, například prostřednictvím Pasu mládeže, a to i na trhu práce nebo formou společenského uznání. Mnohé členské státy uplatňují při podpoře dobrovolné činnosti mládeže strategické přístupy, například plnění sociálních cílů. Evropský rok dobrovolných činností (2011) zapojil mladé lidi a mládežnické organizace, jelikož kladl velký důraz právě na mládež.

Vzhledem k tomu, že na obecné úrovni z údajů vyplývá, že přeshraničních dobrovolných činností se stále účastní jen menšina mladých Evropanů, se členské státy vyzývají, aby se obeznámily s možnými překážkami dobrovolné činnosti a zvážily případné činnosti či opatření k jejich odstranění⁽¹⁾.

Kultura a tvořivost

Členské státy a Komise v této oblasti úzce spolupracují prostřednictvím evropského programu pro kulturu⁽²⁾. Rada v řadě svých závěrů zdůraznila význam tvořivosti, kultury a úlohy mladých lidí⁽³⁾. Studie o přístupu mládeže ke kultuře v Evropě z roku 2010⁽⁴⁾, provedená na základě obnoveného rámce, zahrnovala osvědčené postupy a návrhy s cílem odstranit překážky, jako jsou vysoké náklady a vzdálenost.

Přestože členské státy uznávají význam propojení kultury a tvořivosti s politikami mládeže, neuvádějí národní zprávy o mládeži v této oblasti činnosti mnoho aktivit.

Mládež a svět

V rámci partnerství v oblasti mládeže s Radou Evropy uspořádala Komise sympozia na vysoké úrovni pro oblast politiky mládeže v zemích východního a jižního sousedství, na nichž také přednesla své příspěvky⁽⁵⁾. Rada přijala závěry o východním rozměru účasti a mobility mládeže⁽⁶⁾, jejichž cílem je posílit spolupráci s dalšími východoevropskými a kavkazskými zeměmi. Kromě toho bylo přijato rozhodnutí vytvořit „Mládežnické okno Východního partnerství“, jehož prostřednictvím by se financovalo více příležitostí k partnerství a spolupráci mládeže v rámci programu Mládež v akci. Během roku 2011, který byl rokem mládeže EU-Čína, byla v celé Evropě i Číně zorganizována řada aktivit. Komise rovněž přispěla k Roku mládeže OSN a jejímu mládežnickému summitu v Mexiku v roce 2011. Kromě toho spolupřátala dvě politické konference coby součást dvoustranné dohody o spolupráci s Kanadou.

Členské státy uvádějí, že byly v této oblasti činnosti aktivní již před rokem 2010, a nadále zdůrazňují její význam. Téměř polovina členských států⁽⁷⁾ uvádí, že se touto otázkou zabývají ve vzdělávacích programech nebo je to součástí jejich strategií v oblasti politiky mládeže. Většina členských států poskytuje mladým lidem příležitost diskutovat s tvůrci politiky o globálních tématech.

4.2 Nástroje provádění

Obnovený rámec využívá pro provádění činností v osmi výše popsaných oblastech soubor specifických nástrojů. V následujících částech zprávy je na základě posouzení Komise a informací z národních zpráv poskytnutých členskými státy zhodnoceno, do jaké míry bylo těchto nástrojů úspěšně využíváno při dosahování celkových cílů strategie.

⁽¹⁾ Doporučení Rady ze dne 20. listopadu 2008 o mobilitě mladých dobrovolníků v rámci Evropské unie (Úř. věst. C 319, 13.12.2008, s. 8).

⁽²⁾ Úř. věst. C 287, 29.11.2007, s. 1.

⁽³⁾ Úř. věst. C 326, 3.12.2010, s. 2; Úř. věst. C 372, 20.12.2011, s. 19; Úř. věst. C 169, 15.6.2012, s. 1.

⁽⁴⁾ Interarts, EACEA/2008/01.

⁽⁵⁾ Sharm-al-Sheikh (2010), Oděsa (2011), Tbilisi (2012), Tunis (2012).

⁽⁶⁾ Úř. věst. C 372, 20.12.2011, s. 10.

⁽⁷⁾ Dokument 13707/12 ADD 1, s. 86.

Tvorba politiky založené na faktech

V návaznosti na obnovený rámec Komise spolu s odborníky jmenovanými členskými státy a zúčastněnými stranami z oblasti mládeže vytvořila přehled ukazatelů EU v oblasti mládeže, který byl zveřejněn v roce 2011 ⁽¹⁾. Tento přehled uvádí 40 ukazatelů, které pokrývají všech osm oblastí činnosti.

Během prvního pracovního cyklu obnoveného rámce Komise vypracovala dvě studie ⁽²⁾ a provedla bleskový průzkum Eurobarometr o mládeži. K posílení faktografické základny pro politiku v oblasti mládeže v Evropě přispělo rovněž partnerství EU a Rady Evropy v oblasti mládeže prostřednictvím Evropského centra znalostí pro politiku mládeže (EKCYF) a jeho národních zpravodajů a týmu evropských výzkumných pracovníků z oblasti mládeže (Pool of European Youth Researchers – PEYR).

Vzájemné učení

Kromě obnoveného rámce přispěla ke vzájemnému učení řada různých akcí, mimo jiné činnosti zahrnující vzájemné učení mezi rovnocennými subjekty, konference a semináře, fóra či skupiny odborníků na vysoké úrovni a v neposlední řadě studie a analýzy.

Nejen možnost vyměňovat si zkušenosti v průběhu konferencí a na zasedáních generálních ředitelů pro oblast mládeže, ale také studie provedená Komisí ⁽³⁾ dokládají skutečnost, že vytvoření ukazatelů EU v oblasti mládeže nejen zlepšilo uznání a viditelnost politiky v oblasti mládeže, ale i nastartovalo pozitivní vývoj v členských státech, jak v oblasti meziodvětvové spolupráce, tak v používání přístupu založeného na faktech. Byly vytvořeny skupiny odborníků zahrnující zástupce členských států, jejichž úkolem je přezkoumat přehled ukazatelů a provést doporučení Rady o mobilitě mladých dobrovolníků v rámci Evropské unie. Vzájemné učení probíhalo rovněž v rámci konkrétní akce týkající se meziodvětvové spolupráce, zaměřené na vzájemné učení ⁽⁴⁾.

V květnu roku 2012 byla vytvořena nová skupina odborníků zaměřená na vzájemné učení v oblasti tvůrčích a inovativních schopností mladých lidí a jejich dovedností získávaných prostřednictvím neformálního a informálního učení, důležitých z hlediska zaměstnatelnosti ⁽⁵⁾. Jedná se o praktické opatření za účelem dalšího strukturovanějšího rozvoje vzájemného učení v rámci otevřené metody koordinace v oblasti mládeže.

Lze doporučit další rozvoj koordinace činností v rámci vzájemného učení. Komise a členské státy by měly zvážít, jak by bylo možné lépe využít údajů o osvědčených postupech v členských státech a jejich příkladů pro zvýšení účinnosti vzájemného učení v budoucnosti.

Pravidelné podávání zpráv o pokroku, šíření výsledků a monitorování

Komise pro účely tohoto podávání zpráv vypracovala internetový dotazník, který se zaměřil na specifické konkrétní linie činnosti uvedené v obnoveném rámci. Díky tomu bylo možné provést srovnávací posouzení národních zpráv o mládeži předložených všemi členskými státy, Norskem, Švýcarskem, Černou Horou a Chorvatskem ⁽⁶⁾. Příspěvek podalo také Evropské fórum mládeže, reprezentativní platforma mezinárodních nevládních mládežnických organizací a národních rad mládeže.

Kromě pracovního dokumentu útvarů Komise ke Zprávě EU o mládeži jsou na internetových stránkách Komise zveřejněny i všechny národní zprávy. V rámci členských států by tato zpráva měla být na vnitrostátní úrovni náležitě rozšířena. Tento postup je v souladu s obnoveným rámcem, v němž se vyzývá k rozsáhlému šíření výsledků z podávaných zpráv.

⁽¹⁾ SEK(2011) 401.

⁽²⁾ Studie o přístupu mládeže ke kultuře (InterARTS, 2010) a studie o účasti mladých lidí na demokratickém životě (London School of Economics, 2012).

⁽³⁾ *Přístup k postupům využívání ukazatelů v oblastech týkajících se mládeže*. Závěrečná zpráva Evropské komise, GŘ pro vzdělávání a kulturu (Ecorys, 2011).

⁽⁴⁾ Akce uspořádaná v rámci španělského předsednictví.

⁽⁵⁾ Úř. věst. C 169, 15.6.2012, s. 1.

⁽⁶⁾ Tyto čtyři země, které nejsou členskými státy EU, reagovaly na výzvu Komise kandidátským zemím EU a státům ESVO, aby předložily národní zprávy o mládeži na dobrovolném základě. Samostatné příspěvky předložily tři jazyková společenství Belgie.

Komise a členské státy by měly zvážit, jak by bylo možné v budoucnosti lépe využít ukazatelů, údajů o osvědčených postupech v členských státech a příkladů osvědčených postupů pro zajištění větší soudržnosti zpráv EU o mládeži.

Strukturovaný dialog s mladými lidmi a mládežnickými organizacemi

Strukturovaný dialog s mladými lidmi zajišťuje vhodný rámec pro konzultace, vzájemné učení a sdílení zkušeností v oblasti mládeže mezi tvůrci politik na vnitrostátní úrovni a mladými lidmi. Předsednická země pořádá za podpory Komise každých šest měsíců konferenci EU o mládeži. Na těchto konferencích se setkávají mladí lidé a tvůrci politik z celé EU, diskutují zde o výsledcích strukturovaného dialogu a připravují společná doporučení, která jsou poté zapracována do procesu, jímž Rada přijímá usnesení nebo závěry.

Všechny členské státy zřídily hned na začátku prvního cyklu národní pracovní skupiny pro strukturovaný dialog s mladými lidmi. Strukturovaný dialog, což je propracovaná a formální metoda konzultací s mladými lidmi, se stal živou a nedílnou součástí tvorby politiky v oblasti mládeže. Během první trojice předsednictví (2010–2011) přinesly konzultace cenná společná doporučení tvůrců politik v oblasti mládeže a mladých lidí ohledně nejnáléhavějších otázek v oblasti zaměstnanosti.

V roce 2011 byl zahájen druhý cyklus strukturovaného dialogu na téma účast mladých lidí. Dialogu se přímo zúčastnilo velké množství vedoucích mládeže a mladých lidí.

Za účelem zlepšení procesu konzultací a jeho monitorování by měla být v národních pracovních skupinách podporována účast jiných odborníků na místní, regionální, vnitrostátní a evropské úrovni, a to v závislosti na příslušné tematické prioritě strukturovaného dialogu. Výsledky strukturovaného dialogu by navíc měly být šířeny mezi zúčastněné strany napříč odvětvími. V rámci tohoto procesu by měla být jasně vymezena úloha výzkumných pracovníků zaměřených na oblast mládeže.

Konference EU o mládeži by měla být posílena jakožto fórum pro strukturovaný dialog mezi všemi mladými lidmi, mládežnickými organizacemi a tvůrci politik v oblasti mládeže s cílem zajistit hmatatelné politické výsledky. Tam, kde je to možné, by mělo být podporováno zapojení výzkumných pracovníků zaměřených na oblast mládeže.

Mobilizace programů EU

Hlavním nástrojem na podporu obnoveného rámce je program Mládež v akci. Spolu s programem celoživotního učení přispívá k mobilitě ve vzdělávání mladých lidí. Zaměřuje se na aktivity neformálního učení pro mladé lidi, pracovníky s mládeží a mládežnické organizace. V souladu s obnoveným rámcem podporuje smysl pro občanství a solidaritu mladých lidí a klade důraz na práci s mládeží, dobrovolnou a občanskou činnost coby vhodné prostředí k osvojení průřezových dovedností. Tohoto programu se zúčastnilo 150 000 osob v roce 2010 a 185 000 osob v roce 2011, což je výrazný nárůst ve srovnání s jeho začátkem (111 000 osob v roce 2007).

Téměř všechny členské státy uvádějí, že k zapojení mladých lidí na trh práce využívají i další zdroje financování EU, například Evropský sociální fond, Evropský fond pro regionální rozvoj nebo program PROGRESS. Na podporu rozvoje aktivního občanství, účasti mladých lidí a rozvoje kompetencí mladých lidí se využívá rovněž Fondu soudržnosti.

Aniž jsou dotčena jednání o budoucím víceletém finančním rámci, lze doporučit, aby provádění obnoveného rámce bylo podporováno programem Mládež v akci a budoucím programem EU zaměřeným na vzdělávání, odbornou přípravu, mládež a sport.

5. PŘÍŠTÍ CYKLUS OBNOVENÉHO RÁMCE (2013–2015)

Silnější propojení obnoveného rámce a strategie Evropa 2020

Podle usnesení Rady o obnoveném rámci evropské spolupráce v oblasti mládeže bude pro každý pracovní cyklus stanovena řada priorit evropské spolupráce, které přispějí k oblastem činnosti stanoveným v tomto rámci. Priority pro příští cyklus budou přijaty na základě současné zprávy EU o mládeži.

V prvním cyklu se předsednictví EU soustředila na témata „zaměstnanost a podnikání“ a „účast“. Obnovený rámec a jeho oblasti činnosti společně zahrnují celou řadu otázek, které se týkají přechodu mladých lidí od vzdělávání na trh práce, i když má tato změna na každého rozdílný dopad. Důležitější však je, že obnovený rámec uznává význam vzájemných vztahů mezi těmito oblastmi a zúčastněnými stranami a posiluje je s cílem zajistit účinné nástroje pro dosažení koordinace a součinnosti politik.

Zpráva EU a národní zprávy o mládeži potvrzují pevný základ a význam obnoveného rámce spolu se dvěma jeho celkovými cíli: i) vytváření většího počtu rovných příležitostí ve vzdělávacím procesu a na trhu práce pro všechny mladé lidi a ii) podpora občanství, sociálního začleňování a solidarity. Oba tyto cíle jsou úzce napojeny na strategii Evropa 2020, roční analýzu růstu na rok 2012 a iniciativy Mládež v pohybu a Příležitosti pro mladé.

Priority pro příští pracovní cyklus by měly odrážet stávající celkové priority a činnosti podle strategie Evropa 2020. Zaměstnanost mládeže bude i nadále jedním z nejdůležitějších bodů agendy EU. Na základě roční analýzy růstu na rok 2012, možného přehodnocení priorit v nadcházející roční analýze růstu na rok 2013 a iniciativy Příležitosti pro mladé by se členské státy měly zejména zaměřit na mladé lidi, kteří nemají zaměstnání a ani se neúčastní žádného programu vzdělávání nebo odborné přípravy, a snažit se pro ně plně využít dostupných finančních prostředků EU. Členské státy by měly vyvinout větší úsilí s cílem rozšířit přístup mladých lidí k práci, odborné přípravě a stážím a zlepšit jejich zaměstnatelnost.

Komise podporuje úsilí členských států v rámci nových iniciativ EU, například „Tvoje první práce přes EURES“, které pomáhají mladým lidem najít práci v zahraničí, zasazuje se o rozvoj záruk pro mladé lidi⁽¹⁾ a rámce kvality stáží, v němž může práce s mládeží hrát cennou úlohu v partnerství se vzdělávacími institucemi a službami zaměstnanosti. Kromě toho rozšířila možnosti mobility ve vzdělávání prostřednictvím programu celoživotního učení⁽²⁾ a programu Mládež v akci⁽³⁾. Dále mohou průřezové nástroje vytvořené na základě obnoveného rámce sloužit k podpoře partnerství různých aktérů, jako například služeb zaměstnanosti, vzdělávacích institucí, pracovníků s mládeží, sociálních služeb, zaměstnavatelů a samotných mladých lidí, zapojených do všech různých aspektů podpory mladých lidí při jejich přechodu od vzdělávání na trh práce.

Těsnější spolupráce na místní úrovni může rozšířit nabídku individuálních přístupů, zejména pro mladé lidi ve složitější životní situaci, které lze těžko oslovit pomocí tradičních metod. Obnovený rámec může mít rovněž význam pro podporu a uznávání neformálního a informálního učení prostřednictvím práce s mládeží a pro účast v mládežnických organizacích coby prostředků k získání průřezových dovedností. Může tak přispět k posílení součinnosti mezi různými druhy formálního, neformálního a informálního učení.

Situace na trhu práce a v oblasti nezaměstnanosti s sebou přináší související sociální dopady. Roční analýza růstu na rok 2012 poukazuje na jasné signály, že počet lidí, a zejména dětí, ohrožených chudobou a sociálním vyloučením roste, což v extrémních případech obnáší akutní zdravotní problémy a bezdomovectví. Sociálním vyloučením je ohroženo stále více mladých lidí.

Mladí lidé jsou vážně ohroženi sociálním vyloučením a chudobou, a proto je jedním z hlavních cílů strategie Evropa 2020 snížit do roku 2020 podíl obyvatel EU ohrožených sociálním vyloučením a chudobou o 20 milionů, tj. 25 %. Podíl mladých lidí vystavených tomuto ohrožení je vyšší než podíl v populaci obecně. Z roku 2009 na rok 2010 byl nárůst počtu ohrožených mladých lidí výrazně vyšší než u populace celkově. Pod tlakem jsou rovněž dobré životní podmínky mladých lidí. Vzhledem ke skutečnosti, že vysoká míra nezaměstnanosti vedla ke zvýšení počtu rodin s nízkými příjmy a domácností bez zaměstnané osoby a chudobou a sociálním vyloučením jsou tak nejvíce ohroženi mladí lidé, krize má dopad také na zdraví

⁽¹⁾ Komise má v plánu předložit do konce roku 2012 návrh doporučení Rady o pokynech pro zřízení záruk pro mladé lidi.

⁽²⁾ 130 000 stáží v podniku v roce 2012 v jiných zemích EU pro studenty účastníci se vzdělávání univerzitního a odborného zaměření.

⁽³⁾ 10 000 mladých lidí získalo příležitost prostřednictvím Evropské dobrovolné služby.

a dobré životní podmínky mladých lidí. Nezaměstnanost, chudoba, nevyhovující podmínky bydlení a narušení rodinného života významnou měrou zvyšují riziko problémů v oblasti duševního zdraví, jako jsou deprese, poruchy související s nadužíváním alkoholu a sebevraždy. Jelikož újmy na zdraví a duševní pohodě mohou často přetrvávat během celého života, mají na mladé lidi obzvláště závažný dopad.

Obnovený rámec může hrát roli, pokud jde o účast všech mladých lidí na různých aspektech života společnosti. Zabývá se řadou výzev souvisejících s vyloučením, odcizením a úsilím mladých lidí o dosažení nezávislého a odpovědného života. V následujících letech by se obnovený rámec měl více zaměřit na sociální začleňování jakož i na zdraví a dobré životní podmínky mladých lidí. Za tímto účelem je třeba posílit jeho zaměření na účast v demokratických a společenských aktivitách a rovněž stavět na práci s mládeží při zprostředkování dovedností potřebných pro život, celkového osobního rozvoje mladých lidí a pocitu, že jsou součástí společnosti, v níž žijí.

V zájmu zlepšení reakce na výše uvedené výzvy by se členské státy a Komise měly zabývat způsoby dalšího rozvoje odbornosti a dostupnosti příkladů osvědčených postupů v oblastech, kde by k vytvoření přidané hodnoty mohla být využita otevřená metoda koordinace. Navrhuje se, že by tento typ spolupráce mohl být přínosný v konkrétních oblastech sociálního začleňování jakož i v oblasti zdraví a dobrých životních podmínek mladých lidí.

Další provádění strategie

Ve všech oblastech politiky, které ovlivňují mladé lidi, lze dále zlepšovat meziodvětvovou spolupráci. Členské státy a Komise by měly usilovat o další zintenzívnění meziodvětvové spolupráce na vnitrostátní a evropské úrovni. Dále je třeba vyvíjet úsilí na posílení politiky v oblasti mládeže založené na faktech a sdílení příkladů osvědčených postupů prostřednictvím vzájemného učení.

Politika v oblasti mládeže by měla pokračovat v dialogu s mladými lidmi s cílem plně porozumět problémům, s nimiž se musí mladí lidé vyrovnávat, a řešením, která mládež očekává od tvůrců politiky a poskytovatelů podpůrných služeb pro mladé lidi. Strukturovaný dialog s mladými lidmi lze dále rozvíjet dalším hodnocením procesu a výsledků strukturovaného dialogu, navázáním na doporučení Evropského týdně mládeže a zjištěním této zprávy, otevřením národních pracovních skupin dalším účastníkům a zajištěním toho, aby odpovědní činitelé více zohledňovali doporučení mladých lidí.

Komise bude rozvíjet iniciativu „karta Mládež v pohybu“ s cílem usnadnit mladým lidem mobilitu v Evropě. Bude také oslovovat mladé a umožňovat dialog se všemi mladými lidmi, zejména s těmi, kteří mají méně příležitostí, prostřednictvím nových interaktivních nástrojů Evropského portálu pro mládež. Politika v oblasti mládeže v rámci snahy řešit otázky spojené se zaměstnaností, zaměstnatelností a začleňováním rovněž prozkoumá opatření na podporu tvořivého a inovativního potenciálu mladých lidí⁽¹⁾.

Zvláštní úlohu při podpoře těchto iniciativ bude mít program Mládež v akci a budoucí program EU zaměřený na mládež a další příjemce.

6. ZÁVĚRY

Provádění prvního tříletého pracovního cyklu obnoveného rámce pro období let 2010–2012 prokázalo, že se jedná o trvalý a flexibilní rámec pro celou řadu činností, který slouží Komisi, členským státům a dalším zúčastněným stranám. Obnovený rámec byl díky své meziodvětvové a inkluzivní perspektivě přijat se zájmem a inspiroval nejen členské státy EU, ale i další země mimo EU.

Obnovený rámec slouží jako nástroj k propojování jednotlivých oblastí činnosti, mezi něž patří zaměstnanost a podnikání, vzdělávání a odborná příprava či sociální začleňování, a k navrhování komplexních řešení na podporu mladých lidí. V tomto smyslu se osvědčil například při hledání odpovědí na současné problémy vysoké míry nezaměstnanosti mládeže a při podpoře rostoucího počtu mladých lidí, kteří nemají zaměstnání, ani se neúčastní vzdělávání nebo odborné přípravy. Práce s mládeží přispívá k rozvoji mladých lidí a ve všech oblastech činnosti má potenciál dosáhnout dalších výsledků.

⁽¹⁾ Závěry Rady o podpoře tvůrčího a inovativního potenciálu mladých lidí (Úř. věst. C 169, 15.6.2012, s. 1).

Pro politiku v oblasti mládeže má klíčový význam účast mladých lidí na demokratickém životě. Prohloubení a rozšíření dialogu s mladými lidmi nejen zvyšuje kvalitu a legitimitu politiky v oblasti mládeže, ale také očekávání, že opatření EU a jejích členských států budou přinášet výsledky. EU by měla maximálně podporovat své mladé občany, aby se zapojili do vytváření budoucnosti EU, a to zejména v otázkách – jak ukazují prováděné konzultace a průzkumy veřejného mínění – které jsou pro mladé lidi nejdůležitější. V tomto kontextu hrají klíčovou úlohu mládežnické organizace a práce s mládeží.

V zájmu dalšího přispění ke strategii Evropa 2020 by se druhý tříletý pracovní cyklus obnoveného rámce (2013–2015) měl v první řadě zaměřit na problémy, jimž mladí lidé čelí v důsledku krize. Měl by být i nadále kladen důraz na zaměstnanost a podnikání, včetně snazšího přístupu k práci, spolu s rozvojem inovativních a tvořivých schopností mladých lidí. Obnovený rámec by se měl rovněž ve větší míře soustředit na sociální začleňování a dobré životní podmínky.

K dosahování cílů obnoveného rámce přispívá současný program Mládež v akci. Dále by měl k dosahování těchto cílů přispívat budoucí program EU zaměřený na mladé lidi.
